

POSTANOWIENIE

Dnia 25 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa A. W.
przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej [...] w K.
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 25 kwietnia 2018 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 2 marca 2017 r., sygn. akt VII Pa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 240
(dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów pomocy
prawnej w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. wyrokiem z dnia 2 marca 2017 r., wydanym na skutek apelacji wniesionej przez pozwaną Spółdzielnię Mieszkaniową [...] w K. od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. z dnia 28 czerwca 2016 r., zmienił pkt I zaskarżonego wyroku w ten sposób, że kwotę 39.750 zł obniżył do kwoty 39.375 zł oraz pkt IV tego wyroku w ten sposób, że kwotę 1988 zł obniżył do kwoty 1969 zł, oddalił apelację w pozostałym zakresie i zasądził od pozwanej na rzecz powódki

A.W. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Pozwana Spółdzielnia Mieszkaniowa [...] w K. wniosła do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 2 marca 2017 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest: art. 38 k.c., art. 60 k.c. i art. 65 k.c. w związku z art. 300 k.p., art. 3¹ k.p., art. 45 § 1 k.p., art. 47¹ k.p. oraz art. 481 § 1 i 2 k.c. w związku z art. 455 k.c. w związku z art. 300 k.p. w związku z art. 47¹ k.p. i w związku z art. 45 § 1 k.p., a także naruszenie przepisów postępowania, to jest: art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz na oczywistą zasadność tej skargi.

Przedstawione zagadnienie prawne skarżąca zawarła w pytaniu: czy za skuteczne i wywołujące określone przepisami Kodeksu pracy skutki można uznać oświadczenie o wypowiedzeniu umowy o pracę złożone przez osoby lub organ osoby prawnej, gdy osoby te jak i organ nie są uprawnione do działania w imieniu pracodawcy w zakresie prawa pracy i przy występowaniu okoliczności faktycznej polegającej na tym, że uprawnione osoby działające w imieniu pracodawcy nie potwierdzają takiego oświadczenia?

Uzasadniając to zagadnienie, skarżąca podniosła, że przyjmuje się, że jednostronne czynności prawne pracodawcy zmierzające do rozwiązania umowy o pracę mogą być podważone jedynie w drodze odpowiedniego powództwa i nie mogą być uznane za nieważne na podstawie art. 58 k.c., gdyż byłoby to sprzeczne z zasadami prawa pracy (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 listopada 1997 r., I PKN 351/97, OSNAPiUS 1998 nr 17, poz. 501). Z kolei, w wyroku z dnia 16 czerwca 1999 r., I PKN 117/99, Sąd Najwyższy stwierdził, że wypowiedzenie umowy o pracę powoduje jej rozwiązanie także wtedy, gdy oświadczenie to złożył niewłaściwy organ osoby prawnej, zwłaszcza jeżeli pracodawca podejmuje później czynności potwierdzające ustanie stosunku pracy.

Zdaniem skarżącej, należy jednak mieć na uwadze, że w sprawie I PKN 117/99, podobnie jak i w innych, to pracodawcy nie kwestionowali skuteczności

złożonego wypowiedzenia i podejmowali wręcz działania potwierdzające taką ich wolę. Skuteczność wypowiedzenia próbowali natomiast podważać pracownicy, odwołując się do sądów pracy i podnosząc zarzut bezskuteczności. Niezwykle istotne z punktu widzenia właściwej interpretacji przepisów Kodeksu pracy jest zatem rozstrzygnięcie kwestii, czy w sytuacji gdy pracodawca nie wyraża woli wypowiedzenia umowy o pracę, ale w wyniku czy to błędnego sformułowania treści pisma, czy też złożenia oświadczenia przez nieuprawnioną osobę, dochodzi jednak do skutecznego wypowiedzenia umowy o pracę, a co za tym idzie, czy pracownik może domagać się odszkodowania z tytułu naruszenia przepisów prawa pracy.

Skarga kasacyjna jest natomiast w opinii skarżącej oczywiście uzasadniona dlatego, że Sąd Okręgowy nie dokonał głębszych rozważań zagadnienia skuteczności wypowiedzenia umowy o pracę, w sytuacji gdy czyni to osoba (organ) nieuprawniony, a pracodawca w sposób wyraźny przekazuje swoją wolę dotyczącą składanych oświadczeń w zakresie wypowiedzenia umowy o pracę. Oczywistość skargi wynika także z braku szczegółowej analizy Sądów obu instancji skutków dwóch niezależnych od siebie oświadczeń wysłanych stronie powodowej, związanych z wypowiedzeniem umowy o pracę. Jeżeli bowiem Sądy uznają, że skuteczne i zgodne z prawem było wypowiedzenie z maja 2015 r., to brak podstaw do zasądzania odszkodowania za niezgodne z prawem wypowiedzenie umowy z lutego 2015 r., gdyż nie doszło do rozwiązania umowy w wyniku tego pisma.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej

jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada również przypomnieć, że w przypadku powoływania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, w uzasadnieniu wniosku (sporządzonym odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem jednolicie wyrażanym w judykaturze, skarżący ma w tym zakresie obowiązek wywiedzenia i uzasadnienia występującego w sprawie problemu prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. pośród wielu postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 296/11, LEX nr 1214580; z dnia 11 czerwca 2013 r., II UK 71/13, LEX nr 1331300). Oznacza to w praktyce, iż zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNAPiUS 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą

i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem judykatury, skarga jest, z kolei, oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, a oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963r, II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącej o przyjęcie jej skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów.

Sąd Najwyższy zauważa przede wszystkim, że skarżąca łączy oczywistą zasadność swojej skargi kasacyjnej z wystąpieniem istotnego zagadnienia prawnego, odnosząc obie te przesłanki przedsądu do jednego problemu związanego ze skutecznością wypowiedzenia umowy o pracę przez nieuprawnioną osobę bądź organ. Tymczasem, już tylko z samej przedstawionej wyżej istoty ustawowych przesłanek przedsądu, przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c., wynika, że co do zasady nie mogą one występować jednocześnie. Jeżeli bowiem w sprawie rzeczywiście występuje istotne zagadnienie prawne, od którego rozstrzygnięcia zależy wydanie prawidłowego orzeczenia co do istoty sprawy, to z natury rzeczy ewentualny błąd orzeczniczy popełniony przez Sąd drugiej instancji nie może mieć charakteru oczywistego i podstawowego. Skarga kasacyjna nie może być, z kolei, uznana za oczywiście uzasadnioną, jeżeli o występowaniu tej przesłanki miałyby świadczyć naruszenie przepisów prawa, których wykładnia nasuwa tak duże wątpliwości, iż konieczne jest ich wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy w ramach sformułowanego w tej sprawie zagadnienia prawnego (por. pośród wielu postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2011 r., II PK 247/10, LEX nr 1274964).

Niezależnie od powyższych stwierdzeń, Sąd Najwyższy uznaje, że w niniejszej sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Sama skarżąca przyznaje bowiem, że skuteczne są czynności z zakresu prawa pracy, choćby były podejmowane przez niewłaściwą osobę lub organ jednostki organizacyjnej będącej pracodawcą. W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się zaś, że wadliwość reprezentacji pracodawcy przy rozwiązywaniu umowy uzasadniają roszczenia związane z wadliwym rozwiązaniem umowy o pracę (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 7 marca 1997 r., I PKN 33/97, OSNAPiUS 1997 nr 22, poz. 431; z dnia 17 listopada 1997 r., I PKN 351/97, OSNAPiUS 1998 nr 17, poz. 501; z dnia 16 maja 1997 r., I PKN 170/97, OSNAPiUS 1998 nr 8, poz. 239; z dnia 11 maja 1999 r., I PKN 662/98, OSNAPiUS 2000 nr 14, poz. 539; z dnia 9 maja 2006 r., II PK 270/05, OSNP 2007

nr 9-10, por. 125, Monitor Prawa Pracy, 2007 nr 7, s. 374; z dnia 10 marca 2005 r., II PK 241/04, OSNP 2005 nr 24, poz. 393 oraz postanowienie z dnia 19 listopada 2009 r., I PK 160/09, LEX nr 1163325). W okolicznościach faktycznych ustalonych w niniejszej sprawie nie można również uznać, że w doszło do skutecznego cofnięcia takiego wadliwego wypowiedzenia umowy o pracę. W przypadku jednostronnej czynności prawnej takiej jak wypowiedzenie stosunku pracy oświadczenie woli może być bowiem skutecznie cofnięte (odwołane) jedynie wówczas, gdy adresat tego oświadczenia wyrazi na to zgodę albo też gdy cofnięcie dotrze do adresata równocześnie z tą czynnością lub wcześniej (art. 61 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.), z czym w niniejszej sprawie nie mieliśmy do czynienia. Co jednak szczególnie istotne dla oceny, że przedstawione przez skarżącą zagadnienie nie spełnia przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., Sąd drugiej instancji, choć potwierdził przyjętą przez Sąd Rejonowy nieprawidłową reprezentację skarżącej przy dokonywaniu w lutym 2015 r. wypowiedzenia powódce umowy o pracę, to jednak nie oparł swojego rozstrzygnięcia na tej konkluzji, lecz na uznaniu, że wypowiedzenie to zostało dokonane z naruszeniem art. 41 k.p. Przedstawiony w zagadnieniu problem prawny pozostaje zatem poza przyjętą w zaskarżonym wyroku właściwą podstawą prawną rozstrzygnięcia.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy jest zatem zdania, że skarżąca nie zdołała wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jej skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 9 ust. 1 pkt 2 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji swojego postanowienia.